

థీస్టిక్ ఎండవర్ సాసయిటి ప్రచురణ.

క్రంథకర్త.

ఇప్పగుంట నుబ్బుకృష్ణయ్య.

శ్రీ ఖిల బలిదానము

ఇది

ఇప్పగుంట సుబ్బ కృష్ణయ్యగారిచే
రచియింపఁ బడి

థీస్సిక్ ఎండవర్ సొసైటీవారిచే
బ్రకటితము.

జ్యోతిష్మతీ ముద్రాక్షరశాల
చెన్నపట్టణము.

కాపీరైట్ రిజర్వ్.

కొలఁది కాలము మాత్ర మే
 ఇహలోకమున నుండినను
 తన యపూర్వ ప్రేమాతిరేక
 ముచే, మఱపునకురాని నా
 ప్రియసోదరి ధర్మాంబ
 యొక్క- జ్ఞాపకచిహ్నముగ నీ
 శుస్తకము ప్రకటితమయ్యె.

పీఠిక

ఈ చిన్ని పాత్రమును మౌన భావనలో శ్రీమతి కుముదినిమిత్ర, బి. ఏ., సరస్వతి గారిచే వ్రాయఁబడిన ‘శిఫేర్ బలి దాన’మ నెడి పుస్తకము ననుసరించి నేను తెలుఁగున వ్రాసి బందరులోని “కృష్ణాపత్రిక”లో ప్రథమమున ప్రచురించితిని. ప్రతి మతము నందును ప్రతి దేశమునందును వీర పురుషులును, స్త్రీలును జనించి వారికిఁగల ఈశ్వర భక్తిని, సత్య పరాయణత్వమును కాపాడుకొనవలసివచ్చినపుడు తమదేహ, ప్రాణ, మనోధనములను నవలీలగా నర్పించి తమ కుఁగల పారలౌకిక విశ్వాసమును, ఇహలోక సౌఖ్యములందలి నిరసన భావమును తమ

సాహసకృత్యములచే జాటఁగల్గిరి. కావుననే
 ఆంగ్ల భాషయందు 'ధర్మ సాంప్రదాయము
 లకు పునాది హత సాక్షుల రక్తముతో వే
 యఁబడినది'య నెడిసామ్యము వాడుకలోనికి
 వచ్చినది. ఈ చిన్న పుస్తకమున వ్రాయఁ
 బడిన శీఘ్రమత వ్యాప్తి యెంతవఱకు ధర్మ
 వీరుల స్వార్థత్యాగముచే బోషింపఁబడి
 మనదేశమునం దసంఖ్యములగు ధర్మ బీజ
 ములను వెదజల్లఁగలిగినదో పాఠకులు తెలి
 సికొనఁగలరు. ఈ పుస్తకము నాంధ్రమున
 వ్రాయ ననుమతి నిచ్చిన గ్రంథకర్తరికిని,
 ఇందలి చారిత్రములను తమ పత్రికలో
 ప్రచురించి ప్రోత్సాహ మొసంగిన శ్రీ కృష్ణా
 పత్రికా సంపాదకులకును దీనిని పుస్తక
 రూపమునముద్రింపవలయునని పూనుకొని
 అతి జాగరూకతతో నాకార్యమును నిర్వ

హించిన థీప్ట్‌ఎండవర్ సాసయిటీవారికిని
ఇంకను నీ గ్రంథములోని భాషా సంబంధిక
సంస్కరణముఁ గావించిన నామిత్రులకును
కృతజ్ఞతా పూర్వకవందనములు.

సాధనాశ్రమము. }
కాకినాడ, మార్చి-1918 } ఇ. సు. కృ.

శీఖులబలిదానము

ఓగ్ బహద్దరుని జీవితము.

క్రీస్తు శకము ౧౮౭౯వ సంవత్సరమున
అక్టోబరు ౬గు బాబానానకు జన్మించి
విశ్వజనసేదర్శమును స్థాపించెను. దానికి
శీఖుమతమునిపేరు. ఆమతము నవలంబించు
వారికి శీఖులు లేక శిష్యులనిపేరు. మతబోధ
కుడగు నానకునకును, అతని పిదప ఆపద
విని గ్రహించిన ఆమారుదాస్, అర్జునసింగ్,
హరికృష్ణ మొదలగు మతబోధకుల కందఱు
కును గురువులనిపేరు. ఆ శీఖ్ గురువులలో
నానకు మొదలుకొని తొమ్మిదవ గురువగు
ఓగ్ బహదూర్ నుగుఱించియే మనమిప్పుడు

ముచ్చటింపవలసియున్నది. శీఖుమతము దేశ
మునందు ప్రచలితములగు కుసంస్కార
ములను నిర్మూలముచేసి, జాతిమత వివక్ష
తలులేక సర్వమానవులును పరమేశ్వరుని
భజించుటకుఁ దగినవారనిబోధించుచున్నది.
నానకుని మరణానంతర మే మహనీయులు
తమయొక్క యచంచలమగు విశ్వాసము
చేతను, అతుల్యమగు నాస్త్వోత్సర్గముచే
తను, పంజాబు దేశమంతను గడగడలాడింపఁ
గలిగిరో, ఏ మహనీయులు తమయొక్క
గొప్ప దృష్టాంతముచేతను తమ యసదృశ
చారిత్రముచేతను, ఎట్లుజాతిని సంఘటింపఁ
గలిగిరో ఆవారియొక్క శౌర్యమును, వీర్య
మును, విశ్వాసమును ఒకానొక సమయ
మున ప్రతిభాశాలురగుధిల్లీశ్వరులను సహి
తము వడఁకునట్లుచేసినవి. వారే “అలఖ

నిరంజను" నుపాసించుచుండిరో, ఆ పరమ పురుషుని సహాయముచేతనే వారు తమ ధర్మరక్షణార్థము శక్తి సాహసములను బడయఁగలిగిరి.

గురుటేగ్ బహదూర్ ౧౮౯౬ వ సంవత్సరమున పుట్టెను. అతఁడు పంచమ గురువగు అర్జునసింగునకు మనుమఁడును, ఆఱవగురువగు హరిగోవిందునకు పుత్రుఁడును. అతఁడు ప్రస్తుతము 'అమృత సా' అనిపిలువఁబడెడి 'అమృతసరోవరమను' పట్టణమునం దుండెడివాఁడు. ఆఱవ గురువగు హరిగోవిందుఁడు పరమపదమును పొందినతరువాత నాతని పుత్రుఁడగు 'హరిరామ్' గురుపదము నధిష్ఠించెను. అతనికి తరువాత హరికృష్ణుఁడు గురుత్వమును స్వీకరించి ఎనిమిది సంవత్సరముల వయస్సునందే విగతజీవుఁడయ్యెను.

అటుపైన ౧౭౧౨ వ సంవత్సరమాన మరక
 థానాయకుడగు టేగ్ బహదూర్ తన ఏబ
 దిరెండవయేట గురుపదమునం దభిషిక్తు
 డయ్యెను. ఢిల్లీ సామ్రాజ్యాధి పతియొక్క
 ప్రసాదలాభాకాంక్షులగు పలువురు గురు
 పదమునకై ఎరురుచూచుచుండిరి. జగద్వి
 ఖ్యాతేడగు షాజహాన్ చక్రవర్తి ఏడవ
 గురువుయొక్క పుత్రుడగు 'రామ రాయు'
 ని పక్షమును సమర్థించుటకు పూనుకొనెను.
 శీఖులందఱును టేగ్ బహదూరునియొక్క
 ధర్మశీలతకును ఉత్కృష్ట ప్రవర్తనమున
 కును మెచ్చుకొని అతనినే తొమ్మిదవ గురు
 వుగా నభిషిక్తునిజేసిరి. ఈ సమయముననే
 మొగలాయి చక్రవర్తియగు ఔరంగ జేబు
 తనతండ్రియగు షాజహానుని సింహాసన
 చ్యుతునిగాజేసి, తన సోదరులను జంపి,

ఢిల్లీ సింహాసనము నాక్రమించుకొనెను. ఔరంగ జేబు మిగుల పట్టుదలగల ముసల్మానుడు. కావున తనయొక్క మహమ్మదీయ ప్రజలనుసంతృప్తిపఱచుటకై హిందువులను నానావిధముల కష్టములను పెట్టుటకు వెనుదీసినవాడు కాదు. అతని రాజ్యకాలమున అనేక హిందూ దేవాలయములు పడఁగొట్టఁబడి ఆయుపకరణములతో మహమ్మదీయ మసీదులు నిర్మింపఁబడినవి. హిందువులయొక్క కార్యకలాపములను కనిపెట్టి యాతనికిఁ దెల్పునిమిత్తము గూఢచారులు నియమింపఁబడిరి. మఱియు హిందువులను ముసల్మానులనుగాఁ జేయుటకు వివిధోపాయము లవలంబింపఁబడినవి. దేశమిట్టి దురవస్థలో నుండినపుడు, శీఘ్రధర్మము అనేక విఘ్నములను నశితము లక్ష్యముచేయక నిర్భయముగ

తలయెత్తి విజృంభింప సాగినది. తేగ్ బహదూర్ గురుపదమును స్వీకరించి ఉత్తర హిందూస్థానముం దంతయును దేశాటనముఁ జేయదొడంగెను. ఆమహాసీయుఁడు తన దేశ సంచారకాలమున ప్రతిస్థలమునందును మహమ్మదీయ రాజప్రధానులచే హిందువుల యెడఁపిజరుపఁబడు ఘోర కార్యములకై కుండి అమృతసరమునకు మఱివచ్చెను. పిమ్మట అమృతసరమునుండి బయలుదేరి శతదుర్గ నదీతీరమున 'ఆనందపుర' మనెడి గ్రామమున నివసించుచుండెను. ఆయానంద పురమున నెకానెక దినమున తేగ్ బహదూర్ శిష్య బృంద పరివేష్టితుఁడైయుండ నారలలో నెకఁడు నిలువఁబడి హిందువులయొక్క దుస్థితిని, వారు పడు పాట్లును, తురక లేవిధముగ వారిని హింసించునదియు వివరముగాఁ

దెల్పెను. గురు శేక్ బహదూరు క్షణకాల
మూరక యాలోచించుచుండి స్వార్థత్యాగ
మును జూపుటకుఁ దగిన సమయము తట
స్థించినదనియు, స్వార్థమును పూర్తిగా నాశ
నము చేసిన నేఁ గాని మహమ్మదీయులచేఁ
గావింపఁబడు దురాచారములు నివారింపఁ
బడవనియు సిద్ధాంతము చేసెను. ఆయన
శిష్యుండలి నుద్దేశించి “భక్తజనులారా!
ఈశ్వరోపాసకులీ జగత్తున నెన్నియో క్షేత్ర
ములను సహింపవలసియున్నారు. బహు
బాధలనొందవలసియున్నారు. దేశమునందు
పాపమును అత్యాచారమును వృద్ధియైన
యెడల నేదైనయొక ప్రయత్నపును బలి
దానముగఁజేసి, వానిని దూరముచేయుటకు
ప్రయత్నములు జరుపఁబడుచుండును. వర్త
మాన సమయమున దేశమున కెట్టి దురవస్థ

ఘటిల్లినదో మీరు చూచుచున్నారు. ఇట్టి సమయములో మీ రే ప్రయత్నమైన వస్తువును బలిగ నర్పించి దానిని పోగొట్టగలరు?" అని యడిగె. ఆయనయొక్క పంచదశ వర్షీయపుత్రుడగు గోవిందసింగు తన తండ్రి మాటలను విక్కిలి ఆతురతతో వినుచుండెను. 'ఇట్టి కోమల వయస్సునందే ఆయన యొక్క విశ్వాసము దృఢపడి ఆయనయందు ఆత్మసమర్పణబీజము లంకురించినవి. టేగ్ బహదూర్ మానము ధరించియుండగా గోవిందసింగు నిలువబడి 'తండ్రి! శీఖుజనులు విచ్చూనే అన్నిటికంటెను ప్రయతమనస్త్రువుగాఁ దలచెదర' నెను. కుమారునియొక్క యామాటలను టేగ్ బహదూరును శిష్యు మండలియును విని నిశ్చేష్టితులైరి. ఆయన తన పుత్రునిమాటలును, తన యభిప్రాయ

మును ఒక్కతీరుగానుండుటను దెలిసికొని
యాలోచింపసాగెను. గోవిందుని మాట
లలో నేమియో గూఢార్థమున్నదని శిష్య
మండలియుఁ దలంచెను. కొంతసేపటికి శి
ష్యులారా! పొండు. సామ్రాట్టునకును అతని
అనుచర వర్గమునకును శీఘ్ర ధర్మముయొ
క్క శ్రేష్ఠతను దెలియఁబఱపుఁడు. శీఘ్ర గు
రువుల నెప్పుడును వారు ముసల్మానులుగాఁ
జేయలేరని తెలియఁ బల్కుఁడు. అని ఊగ్
బాహదూర్ చెప్పెను.

ఊగ్ బాహదూరుచే జెప్పఁబడిన యీ
మాటలు ఔరంగజేబు చక్రవర్తియొక్క
చెవినిఁ బడఁగానే అతనిని వెంటనే తన సమ్మ
ఖమునకుఁ దెచ్చుని యాజ్ఞాపించెను. ఔరంగ
జేబు ఊగ్ బాహదూరునకు అత్యాదర
ముతో ఆతిథ్య మొసఁగి ఆయనను నానా

విధములగు ప్రబోధనలచే ఇస్లాం ధర్మము నందు కల్పుకొనుటకుఁ బ్రయత్నించెను. కాని టేగ్ బహదూర్ యెంతమాత్రమును లొంగినవాఁడు కాఁడు. తుదకు చక్రవర్తి 'నీవేదైన అలోకసామాన్య కార్యమును చూపుము! లేదా ముసల్మాన్ ధర్మమును స్వీకరింపుము. లేనిచో నీశిరచ్ఛేదముకావింపఁబడు' నని చెప్పెను. టేగ్ బహదూరు అచలిత భావమున నీ రెండు విషయములకును ఒప్పుకొనలేదు. ఆయనయొక్క మృత్యువునకు పూర్వము కారాగారములో నుంచఁబడియుండిన కొలఁదిదినములును ధర్మోపదేశములు చేయుటలోను, దానములు చేయుటయందును, ప్రార్థనాదికములు నల్పుట యందును, ఈశ్వరచింతనతోను కాలము గడుపుచుండెను. ఆయన బందె

ఖానాలోనుండి నపుడు బహు హృదయ గ్రాహకములగు నుపదేశములను రచన చేసెను. అందులో మూఁటియొక్క సారమును మాత్రమే యీక్రింద వివరించెదను.

“ఈశ్వరుఁడొక్కఁడే మనకు సహాయుఁడును, ఆశ్రయుఁడును. మనయొక్క మనస్సు యెల్లప్పుడును ఆయన యందే కట్టుబడి యుండవలెను.”

“మానవులయొక్క మనస్సు స్వాభావికముగాఁ బాపము వైపులఁ బోగోరును. మహాత్ములయొక్క ఉపదేశముల ద్వారా, యీమనస్సును అట్టి పాపమార్గములనుండి మఱిబునట్లు చేయవలయును.”

“విశ్వాసమును త్యజించుటకంటె మృత్యువే మేలని శ్రీ గౌరీ బహదూర్ చెప్పుచున్నాఁడు.”

ఆయన మృత్యువునకై యెంతమాత్రము భయపడక పోవుటయేగాక యే విధమైన చాంచల్యతను సహితము కనుపఱుపలేదు. ఆయన చనిపోవుదినము ప్రాతఃకాలమున ప్రార్థన జేయుచుండఁగా ఘాతుకులు సమీపించి శిరచ్ఛేదము చేసిరి. ఈ విధముగ భారత వర్షమునందలి ధర్మవీరుని యొక్క మృత్యువు సంఘటిల్లినది. టేగ్ బహదూర్ మతముకొఱకై తన యాత్మను బలిగ నర్పించి జగత్తున ధర్మముయొక్క మహిమను స్థాపించి వెడలి పోయెను. ఆయన మృతిమొందిన తరువాత ఆయన మెడలో ఒక కాగితపు తునుకపైని “సర్దియా షేక్ నదియా” అనఁగా నాతలను యిచ్చితని గాని నాయొక్క విశ్వాసమును విడువలేదని, వ్రాయఁబడి యుండుటనుం గనుఁ గొనిరి.

థిల్లీ నగరమునం దేస్థానమున టేగ్ బహదూరుని హత్యజరుపఁబడినదో ఆస్థానమునకిప్పటికి నిసీసగంజ్ యనిపేరు. టేగ్ బహదూర్ తోఁగూడ మాతిరామ్ అనెడు మఱియొక శీఖుని ప్రాణముఁ గూడఁ దీయఁబడినది.

టేగ్ బహదూర్ చనిపోయిన తరువాత నాతనికుమారుఁడగు గోవిందసింగు గురు పథము నధిష్ఠించెను. ఆయన అప్పుడు పదునైదేండ్ల ప్రాయముగల బాలుఁడు. ఈతరుణవయస్సునందే యాయన ధర్మవిషయములను గూఢతత్వముల నారయుటకు తగిన యోగ్యతను గలిగియుండెను. ధర్మమును రక్షించుటకుఁ దలపెట్టిన యెట్టి విపత్తులను, క్లేశములను సహింపవలసి యుండునో అవన్నియు నాతని కవగతమై యుండెను.

టేగ్ బహదూరుని శిరచ్ఛేదనవార్త సా
 మాటగు ఔరంగజేబునకు రాగానే
 ఆయనయొక్క దేహము నేమిచేయవలసి
 నదియుఁ గనుఁగొనుటకై మనుష్యులు చక్ర
 వర్తివద్దకు పంపబడిరి. ఔరంగజేబు టేగ్
 బహదూరుని దేహమునకు సంస్కారము చే
 యుట కనుమతియ్యక, అది క్రమక్రమము
 గళితమై జీర్ణించిపోవలసి నట్లుగా నాజ్ఞా
 పించెను. గోవిందసింహుఁడీ యాదేశమును
 విని తన తండ్రియొక్క దేహమును నేవిధ
 ముగనైనఁ దేవలయునని దృఢసంకల్పుడై
 ఢిల్లీనగరమునకు వెడలెను. తండ్రియొక్క
 దేహము విషయమై యింత నృశంసాదేశ
 మును విని యాతఁడు నిశ్చేష్టితుడయ్యెను.
 ఏవిధముగ తండ్రియొక్క దేహము నుద్ధ
 రింపఁగలుగుదుననెడి చింత ఆతని నస్థిరునిఁ

గఁజేసినది. అతనికి కేవలము కొండలు అతి దర్శితులును అశిక్షితులును అగు అనుచరులు మాత్రమే యుండిరి. వా రీ యసమసాహసిక కార్యమును చేయుటకు సాహసింప లేదు. ఎవరాదుర్గమస్థానమునుండి శ్రీబహదూరుని దేహమును తేగలుగుదురు? ఢిల్లీ నగరమునందలి రాజపథమున నిలిచి ముక్తేశ్వరి శీఖండను, అతని పుత్రుఁడును గురుగోవిందునితోఁ గలసిరి. వారు గురుగోవిందుని సమీపించి శ్రీ బహదూరుని మృతకళేబరమును కాపాడి తెచ్చుటకై అనుమతినిఁ గోరిరి. వారు ‘మహాశయుఁడా! మేము అతిహీనులము. ఈకార్యమును నెఱ వేర్చుటకు సంపూర్ణ మనుష యుక్తులమైనను మమ్మిమహాత్కార్యమునుచేయ నిచ్చుటచే ధన్యులను గావింపు’ మనిరి.

గోవిందసింగు యొక్క అనుమతిని పొంది
 పితా పుత్రులీ దుస్సాధ్యకార్యమును నెఱ
 వేర్చునిమిత్తము వెడలిపోయిరి. కొంత
 దూరము నడచినతరువాత ఒకబండి తో
 లువానిని చూచి వానితో పరిచయము
 చేసి కొనిరి. శకటబాలకుని సహాయ
 పరామర్శలచే వారు నిశిరాత్రివేళ ప్రా
 కారములతో చుట్టఁబడిన గృహముల
 నుండి టేగ్ బహదూరుని దేహమును ఉద్ధ
 రించుటకు సమర్థులయిరి. వారు గురువు
 యొక్క దేహమును గృహమునుండి ఎపుడు
 వెలుపలికిఁ దెచ్చిరో అపుడు కుమారుఁడు
 “తండ్రీ! పహరావాఁడు నిద్రనుండిలేచి
 గృహము శూన్యమైయుండుటను కనుఁగొం
 దుకేని వారు నిశ్చయముగా మన సంగతిని
 సామాటునకుఁ దెలుపుదురు. అపుడు చక్ర

వర్తి మనుష్యులనంపి మనకొత్తకై వెతకిం
చును. మన మప్పుడు పట్టువడుదుము. కా
వున నీవు నన్ను చంపి గురునియొక్క
మృతక శేబరమునకు బదులుగా నాదేహము
నుంచితివేని నీవు నిర్భయముగా నీస్థాన
మునకు గురునిదేహము తీసికొని పోగలు.
గుదువు.” అని చెప్పెను. అప్పుడు తండ్రి
కన్నీరొలుక ‘కాదు’ పుత్రకా! నేను వృద్ధుఁ
డను. నన్నే నీవుచంపియిచట నుంచిపోమ్ము.
నీవు చిటుతప్రాయము వాడవు. నీవల్ల నిం
కను ననేక కార్యములు చేయబడవలసియు
న్నవి. నీవు చేయఁదగినవాడవగుదువు; ఇటు
వంటి సమయమున నీప్రాణమును పోగొట్టు
కొనకుము. నీవుబ్రతికియుండిన దేశమునకు
ఉపకారము కలుగఁ గలదు. నీవును సత్కా
ర్యములు చేసి నీజన్మమును సార్థకపఱుచు.

కొనుము. మఱియు నీవు సబలకాయుడవు కావున గురునియొక్క మృతకళేబరమును అవలీలగా నిర్దిష్టస్థానమునకు చేర్పగల్గుదువు. నావలన నీకార్యము బాగుగా నెఱవేరునట్లు లేదు. కావున నీవే నన్ను చంపుమని చెప్పి పుత్రునిచేతికి ఒక కత్తినిచ్చెను. కాని పుత్రుడేవిధముగ ముసలితనముచే నిండిన తండ్రిని చంపుటకు పాల్పడును? అతఁడు నిశ్చలభావము న నిలువఁబడియుండ తుదకు తండ్రి పుత్రునియొక్క మనోభావమును కనిపెట్టి కత్తిని తనచేతిలోనికిఁదీసికొని తనంతటతానే ప్రాణమును గోల్పోయెను. మృత్యుసమయమున నావృద్ధుఁడీ క్రింద వివరించినరీతిఁ బ్రార్థనచేసెను.

ఎవరు వ్యాకులభావముతో ప్రార్థన చేయఁగలరో వారికిఁగల దుఃఖములును

క్షేత్రములను నన్నిటిని ఓపికతో సహించగల్గుదురు. వారిముఖములు ధర్మజ్యోతితో ప్రతిభాతమగుచుండును. మఱియు వారుద్ధరింపఁ బడుదురు.

ప్రార్థన చేసిన తరువాత పుత్తుడు తన తండ్రియొక్క మృతదేహము గుడ్డలతో జుట్టిపెట్టి శ్రీగుబహదూరుని దేహమును దీసికొని నిరాపదతో స్వస్థానమునకు వెడలెను. ధర్మవిశ్వాసమన్న నిట్టిదేగదా! అటువంటి వీరపురుషుల కాటపట్టయిన మన భారత భూమియందు నేటి కాలమునకు సత్యా స్వేషణ లరుదైరిగదా! ఈశ్వరోద్దేశము నెవరెఱుంగఁ గలరు?

గురుగోవిందసింగుని పుత్రులు.

అపూర్వత్యాగము.

శ్రీభక్తధర్మము.

పదియవ గురువగు గురుగోవిందసింగు
గారి ప్రయత్నముచేత శీఖులు ప్రబలమ
యిన పరాక్రమశాలురతోఁగూడిన జాతి
గాపరిణమించిరి. శ్రీభక్తధర్మము భారతవర్ష
మున అపూర్వ ప్రభావముతో దేశము
నందు విస్తరించినది. గోవిందసింగు తన
యొక్క సత్ప్రవర్తనతోఁగూడిన తేజ
స్సుతోడ, శీఖులమధ్య ధర్మ బీజము
లను మిక్కిలి దృఢరూపముగ నాటుకొను

నట్లు చల్లుటకు శక్తిమంతుడయ్యెను. ఆ
యన సత్యధర్మమును సంస్థాపించు నుద్దేశ్యముతో మనమర్యాదలను, ధనధాన్య
సంపత్తిని, సర్వస్వమును విసర్జించెను. గు
రుగోవింద సింగుయొక్క ఆంతరిక ప్రయ
త్నములకు ఫలముగా బహుజనులు శిఖ
ధర్మమును అవలంబించిరి. చక్రవర్తియుఁ
దదనుచరులగు ముసల్మాను ఉద్యోగు
లును ఈస్థితిగనిపెట్టి, దీనికంతటికిని మూల
కారకుడగు గోవిందసింగు, తానుచేయుకా
ర్యములయొక్క ఫలితము ననుభవించితీర
వలయునని స్థిరపఱచుకొనిరి. ౧౭౬౦ వ సంవ
త్సరమున హతాత్తుగ నొక దినమున ఒక
దళము ముసల్మాను పైనికులువచ్చి గోవి
ందసింగుయొక్క వాసస్థానమును ఆనందపుర
మును ముట్లడించిరి. ఈ యాకస్మికముగు

విపత్తు జలన సాహసవంతులగు శీఖులయొక్క భావిస్థితినిగూర్చి సింగు చింతించుచు వ్యాకులుడయ్యెను. ఆతని కేమి చేయవలసినదియు తోపకయుండెను. ఒక వేళకొందఱు యుద్ధవీరులను ప్రోగుజేసికొని శత్రువ్యూహమున్న భేదించుదమనుకొన్న, ఆకార్యము చేత నిశ్చయముగా శీఖులందఱును సమూలముగా నాశనమగుదురు. అంతటితో శీఖ్ ధర్మమును కాపాడువారెవరును నుండరు. అటుగాక శత్రువులకు ధనమును, ప్రాణములను, మానమును అర్పణచేయుదమన్నను, మిక్కిలి కఠినమయిన కార్యమే. కావున ఇంతకంటె మృత్యువే మేలు. అని గోవిందసింగు తనలో తాను వితర్కించుచుండ మహమ్మదీయుల పక్షమునుండి ఒక దూతవచ్చి ఆతనితో “మీరు తక్షణమే

ఆనందపూరును వదలివెళ్ళినయెడల మీకే
మియు నష్టముగలుగనేరదు " అనిచెప్పె
ను కాని గోవిందసింగు ఈదూతయొక్క
మాటలందు నమ్మక ముంచకపోయినను
గత్యంతరములు లేనివాడై ఆస్థలమును
వదలి పెట్టుటకొప్పుకొనెను. మఱుస్తటిదిన
మున వారందఱును ఆనందపూరు వదలి
కొంతదూరముపోయిన తరువాత ముసల్గా
నుల సైన్యమువచ్చి శీఖులనందఱిని చుట్టు
కొనెను. శీఖులీ యచింత నీయమగునాప
దచే హతబుద్ధులయి ఎవరికిఁ దోచినట్లు
వారుపోయిరి. కాని అనేకులు మహమ్మ
దీయ సైనికులచే హతులైరి. మఱియుఁ
బెక్కుమంది శతద్రువదీ గర్భమునఁబడి
ప్రాణములను గోల్పోయిరి.

గురు గోవిందసింగును, ఆతని పెద్ద కు

మారు లిద్దఱును, మఱికొందఱు విశ్వాస
 పాత్రులగు ననుచరులను వెంటఁబెట్టుకొని
 రూపనగరమువై పు నడచిరి. ఆయనభార్య,
 కొందఱు సాహసవంతురాండ్రగు శీఖరమ
 ణీమణుల సహాయముచే ఢిల్లీనగరమును చే
 రెను. ఇక గోవిందసింగునివృద్ధమాత యగు
 ఫతేసింగు జరవాల్ సింగు అను ఇద్దఱు
 పాత్రులను తీసికొని తన వంటబ్రాహ్మణు
 నితోఁగూడ వానియింటికిఁ బోయెను. కాని
 యెవరియందలి విశ్వాసముచే నామునలిడి
 అసహాయులగు నిద్దఱు కుట్టవాండ్రను తీసి
 కొని యాతని యింటనుండినదో యావిశ్వా
 సఘాతుకుండగు బ్రాహ్మణుడు ఆకుమారుల
 ఒడళ్ల పై మణులతోడను, ముత్యములతో
 డను, పొదుగఁబడిన నగలనపహరించి యా
 నిరాశ్రయులగు బాలుర నిరువురిని అచ్చటి

ముసల్తాను శాసనకర్తయగు వాజీర్ ఖాన్ కు ఒప్పజెప్పెను. వాజీర్ ఖాన్ నకు గురుగోవిందునిపై లోలోపల క్రోధము కలదు. పేదకు పెన్నిధియబ్బిన చందమున బాలకులనిద్దఱిని వశముజేసికొని నిర్దయుఁడును. మమకార రహితుఁడునగు వాజీర్ ఖానుఁడుప్పొంగి గురుగోవిందునిపైఁ బగతీర్చుకొనుట కిదియే తరుణమనియెంచి మిక్కిలి యానందించెను. “నేను వీరిని చంపను. కాని వీరలను ముసల్తానులనుగఁ జేసెదను. గురుగోవిందసింగుయొక్క పుత్రులను తురకలనుగఁ జేయుదునేని తద్వారా నాతనికిఁ గలుగునంత బాధమఱియొక విధముగఁ గలుగ నేరదు. నాకు గోవిందసింగును గుఱించి తెలియును. అతని పుత్రులు చనిపోయినయెడల ముఖమును పొందుననుట వాస్తవమేగాని,

ఆతనిపుత్తులే మతాంతరులయినచో నాతని
 యొక్క బాధ సహింపఁగూడనిదగు"నని వా
 జిరుఖానుఁ డనుకొనెను. మనస్సునందీ విధ
 ముగాఁ దలఁచుచువాజీరుఖానుఁ డాబాలుర
 నిద్దఱిని తనవద్దకుఁ బిలిపించెను. కొన్ని దిన
 ములనుండి భోజనములేకయుఁ జూచువారు
 లేకయు పడియుండిన సుకుమారులగు నా
 బాలురు మిక్కిలి దుఃఖములో మునిగియుం
 డుటచే వారు వాడిపోయిన కలువ పుష్ప
 ములవలె కనుపడిరి. ఆసోదరద్వయము ద
 ర్బారు గృహమును ప్రవేశించుటతోడనే అ
 చ్చటనుండిన యొక రాజకీయోద్యోగి "సిం
 హాసనముమీఁద నవాబు సాహేబు విరాజి
 ల్లుచున్నాఁడు. వారిని చూచి సలాముచే
 యుడ"ని చెప్పెను. అందులకా సిం
 గులు "అకాలపురుషుఁడగు నొక్క పర

మేశ్వరునికితక్క తక్కినవారిమోల మేము
తలవంపఁ జాలముని ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.
ఆహా ! ఆబాలురయొక్క ధైర్యము ! ఆ
బాలుర కెంత ధర్మవిశ్వాసముండిన ప్రా
ణమును దీసివేయునంతటి కఱకు తురకని
సమక్షమునసహితము నిర్భయముగా ఈశ్వ
రుని నానుమును స్మరించుచు, అధికారాం
ధుడయిన యానవాబును ధిక్కరించఁ
గల్గిరి !

వాజీరుఖానుఁడు వారలను బిలిచి “మీ
తండ్రి అధర్ముఁడు. ఆతని కార్యములు క్షమా
ర్హములు గావు; కాని మీరు నిర్దోషులగు
శిశువులు; మీయొక్క యవస్థఁ జూచిన
నాకు జాలివేయుచున్నది. మీరు ఇస్లాం ధర్మ
మునందు ప్రవేశింతురేని మిమ్ములవిడుదలఁ
జేసెదను. మఱియు మీకు వయస్సు వచ్చిన

లమయిన తరువాత 'హాజీర్ ఖాన్? మేము
 'శీఖ్ వంశోద్భవులమని నీకుఁ దెలియదా
 ఏమి? మేము గురునానకునియొక్క వం
 శధరులము. మేము బాలకులుగా నుండుటఁ
 జూచి మాకు ధర్మబలములేదనితలఁపకు
 ము. మేము గోవిందసింగుని పుత్రులము. మే
 మా మృత్యువునకు భయపడువారము? నీ
 యిష్టమువచ్చినట్లు నీవు చేసికొనవచ్చును.
 మేముమాత్రము మృత్యువునకు వెఱచి
 యెప్పుడును స్వధర్మమును గోల్పోమని
 మాత్రము నిశ్చయముగాఁ దెలిసికొనుము.
 ప్రాణము కొఱకా ధర్మమును గోల్పో
 వుట? లేదు! లేదు! ముమ్మాటికిని అటు
 లపోసఁగనేరదు' అని పల్కిరి?

“ఎవఁడు సృజనకర్తయగు పరమేశ్వ
 రుని వదలిపెట్టునో వాఁడు మృత్యువునకు

భయపడును. ఎవరియొక్క హృదయమున ఈశ్వరానురాగము జనించునో అతనికి మృత్యువు సజీవన లాభకారియగును. మరణమునకు జగత్తునందలి యెల్లవారును భయపడుదురు. కాని నాయొక్కమనస్సు మృత్యువును జూచి మిక్కిలి యానందించుచున్నది. నేను మృత్యువునందే పూర్ణానందమును బొందెదను.” అని శీఖ్ ధర్మమున చెప్పబడియున్నది.

ఆబాలుర నోటినుండి యెటు వంటి అమృత ధారలొలుకుచుండినవో చూడుడు! వాజీర్ ఖానుడు క్రోధముచేత పండ్లు పట పటఁ గొఱుకుచు తక్షణము ఘాతుకులను బిలిపించి యాబాలకుల నిద్దఱిని ఒక్క గోడలో పూడ్చివేయ వలసినదని యాజ్ఞాపించెను. ఆఘాతుకులు ఆబాలుర

నిద్దటిని నగరము వెలుపలికిఁ దీసికొని వెళ్లి
 నగరము చుట్టునుండిన ప్రహరీ గోడలలో
 నెక చోటఁబగులఁగొట్టి, యాపడఁగొట్టిన
 స్థానమున నాబాలురను నిలువఁబెట్టి మఱల
 నాగోడ గచ్చుతో మూసివేసిరి. బాలురు,
 నడుముపర్యంతము పూడ్చుబడిన తరు
 వాత వాజీర్ ఖానుఁడు మఱల వారిని
 బిలిచి “హతభాగ్యులారా, ఇప్పుడయినను
 ఆలోచించి చూడుఁడి! ఒక వైపున ధనము
 సంపదయును ఇస్తాం ధర్మముయొక్క ఆశీ
 ర్వాదమును, మఱియొకవైపున మృత్యు
 వును అభిశాపమును నున్నవి. ఇందులో
 మీరు దేనిని యాలింగనము చేసికొందు
 రు?” అనియడిగెను. అందులకు గోవిందసిం.
 గుని పుత్రులు “దురాత్ముడా; నీవంటి బర్బ
 రుఁడును, కూరికర్తుఁడనగు మానవునిమత

మును స్వీకరించుటకంటె మాకు ఘృత్యు
వే శ్రేయమని కోచుచున్నది. మేమేదిన
ముననే ధర్మమునకై ఆశ్చోత్సర్గము చేయు
చున్నామో, దానియొక్కభైరవనాదము
శ్రీఘ్రముగా పంజాబు దేశమంతయును బ్రతి
ధ్వనించునని మనస్సునందుంచు కొనుము.
మీయొక్క రాజత్వకాలమునకు అవసా
నము దాదాపు మీదురాచారములవల్ల నే
సమకూడునని స్పష్టముగా చూచుచున్నా
ము. మఱియు, పంజాబు దేశమంతయు
ముసల్మానుల రక్తముచే విఠేతమగున
నిచెప్పిరి. వాజీర్ ఖానుని పాషాణహృదయ
మీవాక్యములచే కంపింప సాగెను. ఆతఁ
డింక నాస్థానమున నిలువలేక పోయెను.

ఈవిధముగా నిర్దోషులగు నిరువురు
శిశువులు తమప్రాణములను బలిగ నర్పిం

చిరి. ధర్మ బలముగలిగిన వారలలో ధర్మ
 పిపాస యుండిననేగాని, తేజస్సును, విశ్వా
 సముద్వారా వారలహృదయము ఘటితమ
 యినఁగాని కేవలము శిశువులగు వీరు తమ
 ప్రాణముల నర్పింపఁగల్గుదుగా! వారలయొ
 క్క మృత్యుసంవాదము వారిపితామహికిఁ
 దెలియఁగనే ఆమె భూతలమునఁ బడి మూ
 ర్చితురాలయ్యెను—ఇక ఆమెకు చైతన్య
 ము రాలేదు. ఆహా! శీఖధర్మముయొక్క
 శక్తి! వారికాశక్తి లభ్యైత్ కోపాసనము
 వలనఁగాక మఱెట్లు లభించఁగలదు?

మణిసింగునిచరిత్రము.

యమునా శతద్రునదుల మధ్యప్రదేశమునకు ప్రాచీనకాలమున మాల్యరాజ్యమనిపేరు. ఆమాల్యరాజ్యంతర్గతమగు కివోయాల్ నామక గ్రామమున భికాయనుపేరుగల నెకకృషికుఁడు వాసము చేయుచుండెను. వానికి ఐదుగురు పుత్రులుండిరి; అందులో జ్యేష్ఠునిపేరు మణి. చాదాపురికి సంవత్సరములకు పూర్వ మికివ్రాయాల్ అనేడి గ్రామము అహమద్ షా ఆబ్దాలిచే వినాశము చేయఁబడినది.

గురుగోవిందసింగు పప్రథమమున ధర్మప్రచారార్థమై మాల్యరాజ్యమునకు వెళ్ళి.

నపుడు అచ్చటి జనులనేకులు వారి ధర్మోప
 దేశములను వినుటకువచ్చిరి. వారిందఱితోఁ
 బాటు భికాయును తనకొమారుఁడగుమణిని
 వెంటఁబెట్టుకొని గోవిందసింగునుజూచుటకు
 వచ్చెను. కొన్నిదినములు శీఖ్ గురువుయొ
 క్క యుపదేశములు విని, భికా గృహము
 నకు తిరిగి పోఁదలఁచి నపుడు మణి తనతండ్రి
 వెంటఁబోవుటకు సమ్మతించలేదు. అపుడు
 మణియొక్క వయస్సు పదిసంవత్సరములు
 మాత్రమే. అంతపిన్నవయస్సునందు ధర్మ
 బుద్ధివికసింపలేదు. అతఁడు గురుమందిరమున
 తయారగు పాయసాన్నముతన స్వగృహము
 న సిద్ధమగు దానికంటె నతి సుస్వాదముగ
 నుండుటచే తా నెల్లప్పుడును గురువువద్ద
 నుండిననియు నికఱికిరాననియుఁ జెప్పు
 చుండెడివాఁడు. భికా తనకొమారుఁడు కొ

న్నిదినములుండిన తరువాత ఏటికి రాడను
 కొని ఆచిన్నకొమరుని గురువువద్ద విడిచి
 వెళ్ళెను. కాని మణి మాత్రముమఱల గృహ
 మునకుఁ బోలేడు. గోవిందసింగు ఆ కుఱ్ఱ
 వానిని గంధముతీసి సువాసనద్రవ్యములను
 సేకరింప నియమించెను; అతఁడును ఆనంద
 చిత్తుడై ఆపనిని చేయుచుండెను. గోరుగో
 విందసింగు ఆకుఱ్ఱవానియొక్క శ్రద్ధా
 భక్తులకు సంతసించి అతనియొం దనురాగ
 ము హెచ్చినవాడయి వానికి సింగను బిరు
 దము నిచ్చెను. గోవిందసింగుయొక్క సన్ని
 ధానముననుండి విద్యయు ధర్మోపదేశము
 లను బడసి వయసువచ్చిన పిమ్మట గొప్ప
 పండితుడనియు ధార్మిక బుద్ధిగలవాడనియు
 ప్రతీతిఁగాంచెను. మణిసింగు చాలకాలము
 అవివాహితుడై ధర్మప్రచారముచేసి యనే

కులను శీఘ్ర మతమున ప్రవేశపెట్టెను. ఆయన యొక్క యుపదేశము లతిశయచిత్తాకర్షకములుగా నుండెడివి. ఆయనలోని విశేషత్వము ఆతనికి జనులను విశేషరూపమున చిత్తాకర్షణచేయుశక్తియే. ఆయన సంస్కృత పారసీ గురుముఖి భాషలయందసమాన పాండిత్యమును సంపాదించెను.

ఆయనయొక్క వృద్ధాప్యమున అమృత సరమునందు ధర్మసంబంధమైన యొకయుత్సవమును సమకూర్పవలయునని కోరెను. అతఁడుమిక్కిలిమధురభాషియు సదాశ్రయ పురుషుఁడనయి యుండెను. ఈకారణమున నాతని యందు హిందూమతస్థానులగు రాజకీయోద్యోగు లందఱికిని సద్భావముండెడిది. ఆయన యాధర్మ్యత్వమును సమకూర్చు నుద్దేశ్యముతో లాహోరి

రులోని మహమ్మదీయ శాసనకర్తయొక్క
 యనుమతినిగోరెను. శాసనకర్త ౫౦౦౦
 రూప్యముల నిచ్చిననేగాని ధర్మోత్సవమును
 సదుపుటకు వీలులేదనెను. ఉత్సవమున కనే
 కులుభక్తులువత్తురుగాన వారిచేనియ్యబడు
 కానుకలద్వారా సునాయాసముగాగి ౧౦౦౦
 రూప్యములను జమచేయనగునని తలచెను.
 కావున శాసనకర్తయొక్క యాజ్ఞకుబద్ధుఁ
 డయి యుత్సవమును సంఘటించు నుద్దేశ్య
 ముతోశీఖ్ జనులకందటికిని యాహ్వాన
 ముఁబంపెను. క్రమముగా నుత్సవదినము
 సమీపింప గుంపులు గుంపులుగా శీఖ్
 జనులు ఉత్సవము జరుగనున్న స్థలమునకుఁ
 జేరుచుండిరి. చతురుడగు నామహమ్మదీయ
 శాసనకర్త యాసమయమున శీఖులనాయ
 కుల నందటిని తరిమివేసిన మిగుల నానం

దింపవచ్చుననితలఁచి ఒకదళము సైన్యమును
 ఉత్సవప్రదేశమునకుఁబంపెను. సైన్యము
 యొక్క యాగమన వార్తశ్రీఖులు వినినంత
 మాత్రమున దారిలో నుండువారు దారిలో
 నున్నట్లుగనే తిరిగి స్వగ్రామములకుఁ బాటి
 పోయిరి; కావున నా యుత్సవము జరుగక
 పోయెను. గిరింగ రూప్యములను పోగు
 చేయుటెట్లు? పాపము మణిసింగు మిక్కిలి
 దురవస్థపాలుగావలసి వచ్చెను! రూప్యము
 లను శాసనకర్తకు చెల్లించవలసిన దినము
 గడచినది. శాసనకర్తయును గిరింగ రూప్య
 ములను వెంటనే బంపగోరుచు మనుష్యు
 లను మణిసింగు వద్దకుఁబంపెను. కాని మణి
 సింగు మిక్కిలి బీదవాడగుటచే నాతఁడెట్లు
 గిరింగ రూప్యములను చెల్లించగలఁడు?
 కావున రూపాయల నియ్యలేక పోయెను.

చివరకాతనికిగొలుసులనుదగిలించి ఖైదీగాఁ జేసి లాహూరు నగరమునకుఁ దీసికొని పోయిరి. “నేను ఉత్సవమునుండి రూప్యములను సంగ్రహించి మీకు చెల్లించఁగల్గుదునని తలచితిని. కాని రాజకర్తచారుల యొక్క యపరాధమువలన నుత్సవము కూడుట కవకాశములేకపోయినది. కోపున నేను రూపాయల నియ్యలేద”ని చెప్పెను. ఆ మాటలను ముసల్తాను కర్మచారులు వినిపించుకొనక పోవుటయేగాక యాతనిని పెక్కువిధముల బాధింపఁజొచ్చిరి. తుట్టతుదకు మణిసింగు ముసల్తానుధర్మమును స్వీకరించిన వదలివేయఁబడునని యాతనికిఁ దెలియఁజేసిరి. మణిసింగు ముసల్తానగువాఁడా? శైశవమునుండి యెన్నియో కష్టములపాలయి యెన్నింటినో క్షేషముల

సహించి పోషించినటువంటి స్వకీయ ధర్మమును కేవలము మృత్యువునకు భయపడి వృద్ధాప్యమునఁ గోల్పుచ్చునా? ఆయన మేఘగర్జనముతోఁ దుల్యమగు స్వరమున శాసనకర్త యెదుటనుండిన శీఖ్ లనుజూచి “ఈదేహము అశ్వరము నేను స్వధర్మత్యాగముచేసి యీదేహమును కాపాడుకొందునేని రేపైనఁ దప్పక మృత్యువు వాతఁ బడవలసినదే. కావున ఘాతుకులయొక్కకత్తి నా యవినశ్వరమగు నాత్మను భేదింపఁగలదా?” యని పల్కెను. కట్టకడకు శూలముతో నాతని దేహమునందలి సన్నిధానముల నన్నింటిని భిన్నముగావించిరి. ఆదిగ్రంథములోని ధర్మోపదేశగీతములను స్మరించుచు నీ మహాపురుషుఁడు అనంతధామమున కేగెను.

నైనం చిన్దన్తి శస్త్రాణి

నైనం దహతి పావకః ।

సచైనం క్షేదయం త్యాహ్

సశోషయతి మారుతః ॥ గీత. ॥

అపూర్వస్వార్థత్యాగము

హాకికత్ రాయి చరిత్రము.

ముసల్మానుల ప్రభుత్వ కాలములో భారతవర్షంబున పారసీ రాజభాషగా నుండెను. రాజకీయ వ్యవహారములు నల్పుటకును దొరతనమువారికింద నుద్యోగములలోఁ బ్రవేశించుటకును ప్రస్తుత మేవిధముగ నాంగ్లేయభాషా పరిచయముండితీరవలయునో యావిధముగనే మహమ్మదీయ పరిపాలనమున ప్రతివారును పారసీ భాషనభ్యసింప వలసియుండిరి. పారసీ భాషాజ్ఞానముతోఁ బా తెవరయిన నారసీ

భాషను సయితము నేర్చియుండినయెడల
 వారు మిక్కిలి సన్నాన పాత్రు లగుచుండిరి.
 ఈకారణముచే నాకాలమందలి హిందూ
 మహమ్మదీయ బాలురకందఱికిని పారసీక
 ము నేర్పుచుండిరి. అందువలన బాలురం
 దఱును పారసీక భాషా పారంగతులగు మ
 హమ్మదీయుల వద్ద విద్య నభ్యసించుచుండిరి.
 పంజాబుదేశమందలి శియాల్ కోట యనెడి
 నగరమునందు క్రీస్తుశకము ౧౮౦౯ న సంవ
 త్సరమున ఒక మహమ్మదీయపాఠశాలలో
హాకికత్ రాయ్ యనెడి ఏడు సంవత్సర
 ముల శీభ బాలుఁడు విద్య నభ్యసించుచుం
 డెను. హాకికత్ యేఁడు సంవత్సరముల
 కాలము మిక్కిలి మనోవేగముతో నీ
 విద్యాలయమున విద్య నేర్పుచుండెను.
 ఇట్లుండ నెకానెక దినమున ఉపాధ్యాయుఁ

డు లేనిసమయమున నాపాతశాలలోని ము
 సల్తాను విద్యాధులు హాకికత్ విషయమై
 యసద్వ్యవహారములు సల్పి ఆతనియొక్క
 మతమునుగూర్చి హేయముగ మాటలా
 డిరి. వారట్లుతనమతమును నవజ్ఞ చేయుచుం
 డుటన్న జూచి సహించనేరని హాకికత్ తన
 బుద్ధికుశలతచే యుక్తియుక్తముగ నా మ
 హమ్మదీయ సహపాతకులతో వాదించెను.
 అంతట నుపాధ్యాయుఁడు పాతశాలకు
 వచ్చినపిమ్మట ముసల్తానులగు తోడిబాలు
 రందఱును హాకికత్ మహమ్మదీయ మత
 మును దూషించునట్లు ఆతనిపై నేర
 ము మోపిరి. అందున కా యుపాధ్యాయుఁ
 డతిశయ క్రోధాన్వితుడై “సీవు ముసల్తా
 నుల మతమును నిందించితివా” యని య
 డుగ “అవును, నేనునిందించిన మాట వా

స్తవమే. కాని ప్రథమమున మహమ్మదీయ
బాఱురే నే నుపాసించు ఏకమే వాద్యీతీ
యుఁడగు పరమేశ్వరుని నిందించిరి. కనుక
నేను వారి మాటలకు సహింపనేరక నిం
దించితి”నని నిర్భయముగా ను త్తరమిచ్చెను.
అందున కా యుపాధ్యాయుఁ డలిగి చీత్కా
రముచేసి “ఓ కాఫరుఁడా! నీవు దీని ప్రతిఫ
లమును అనుభవించి తీరవలయు” నని చెప్పి
ఈవిషయమును గూర్చి యానగరపు కా
జీకి తెలియఁజేసెను. ఆకాజీ యన్ననో
యతి కఠినుఁడును దుర్దాంతుఁడు నగుటచే
వాఁడువెంటనే హాకికతునిని సంకెలలువే
యించికారాబుద్ధునిగఁ జేసెను. శియాల్
కోటకు శాసనకర్తయయిన అమీర్ జేగు
మిక్కిలి బుద్ధిమంతుఁడును దయాళువునై
యుండుటవలన నేవిధమున నయినను హాకిక

తునుకాపాడవలయున నెడి యుద్దేశ్యముతో
 ననేకప్రయత్నములను జేసెను. ఎంతమా
 త్రమును సఫలమనోరథుఁడుకాకపోయెను.
 కాజీయును న్యాయవేత్తలగు ముసల్తాను
 లనేకులు గూడి విచారణను జరిపించి హాకిక
 తునికి మరణదండనమును విధించుచు అతఁడు
 ముసల్తాను మతమును స్వీకరించినయెడల
 దండనము లేకపోవున నెడి మాటను గూడ
 హాకికతునికిఁ దెలియఁజేసిరి. కాని హాకి యా
 ప్రాణమునకై స్వధర్మమును కోల్పుచ్చు
 వాఁడు? అతఁడెంతమాత్రము మహమ్మదీయ
 మతమును స్వీకరించుట కొప్పుకొనలేదు.

హాకికతుని యొక్క స్నేహశీలురగు
 మాతాపితలు ఈ దుర్భర విషాదవార్త
 ను వినినంతమాత్రమున నిశ్చేష్టైతులయిరి.
 ఏముద్దు కుమారుని వారు ప్రాణపదముగఁ

జూచుకొనుచు ఒక్క పుత్రుండగుటచే గా
రాబముగఁ బెంచుచు తమయొక్క శర
వమును ప్రతిష్ఠను గాపాడుకొనఁ దలఁచు
చుండిరో, ఏ సుకుమారుని యానందమునే
తమ యానందముగను ఎవని దుఃఖమునే
తమ శోకముగను నెంచుకొనుచు తమ
సుఖసంతోషములు కాకరమగు నాచిఱుత
ప్రాయుని దయావిహీనులయి చంపుట
యా? హా! వారెంతటి కఠినబాధల కయి
నను నహించి హాకికతుని, ప్రాణమునకు
బదులు ఒకవేళ తమ ప్రాణముల నయి
నను నర్పించ వలసినయెడల సిద్ధముగ
నుండిరి. ఆబాలుని తల్లి, కాజీయొక్క
రెండు కాళ్లను బట్టుకొని మిక్కిలి వినీత
భావముతో పలువిధముల పుత్ర సంరక్ష
ణార్థియై ప్రార్థించెను. తమయొక్క సర్వ

స్వమును కోరినను ఇచ్చుటకు సిద్ధపడిన
 యాభాగ్య విహీనులగు మాతాపిత లెంత
 వేడినను పాషాణ సదృశ హృదయుఁడగు
 నాకాజీయొక్క మనసు కరఁగదయ్యెను.
 తుట్టతుదకా ప్రేమ పూరితయగు జనని
 యుపాయాంతరము గానక హాకికతుని స
 మీపించి “వత్సా” నీవేల యీవిధముగ
 మృత్యువును ఆలింగనము చేసికొనుచు
 న్నావు? నీవు ముసల్తానుఁ డవుకమ్ము. బ్రతి
 కియుండినయెడల మహమ్మదీయుఁ డవయివ
 ను తల్లియొక్క శాశ్వతానంద మునకును,
 గౌరవ మునకును కారకుఁడగుదువు. కు
 ఱ్టా! నన్ను వదలి వెళ్లవలదు. నీవు తక్కు
 నాకెవరును లేరు” అని కన్నీరు మున్నీరు
 గాగ నేడ్చెను. హాకికతుఁ డశ్రుపూరిత
 లోచనుఁడై “అమ్మా! కాదు, అటుల పోసఁ

గనేరదు; ఈశ్వరుని యెడల నే నెప్పుడును
 అవిశ్వాసిని కానేరను; నేను శీఘ్రవంశమున
 కెప్పుడును కళంకము తేను ; ధర్మత్యాగ
 మునకంటె మృత్యువే నాకు శ్రేయస్కర
 ము. నీవు నాయొక్క శరీర విషయమై
 యాలోచించవలదు. ఏవిధముగా నాయొ
 క్కు పరమాత్మ సుఖపడునో దానినే
 యాలోచింపు” మని చెప్పెను. ఈమాట
 లను విని హాకికతుని తల్లి మూర్ఛితురాల
 యైను. ఇక హాకికతుని తండ్రియు నా
 మరణరంగమును జూడవచ్చిన అనేకహిం
 దువులును న్యాయాధీశుడగు అమీరు బేగు
 ను వేడియు, ఆతఁడెంతో హాకికతుని ప్రాణ
 రక్షణార్థమై ప్రయత్నపడియుఁ గార్యము
 లేక పోయెను. అమీరు బేగును హాకికతుని
 ముసల్మాను ధర్మమును స్వీకరించి తలి

దండ్రులను సంతోష పెట్టుమనెను. కాని
 స్వధర్మ త్యాగమున కేమాత్రమును నెడఁ
 బడని భక్తవీరుడగు హాకికతుడందుల
 కొప్పు కొన లేదు. చివరకు ఘాతుకులచేతి
 ఖడ్గముచే చిటుతప్రాయమువాడగు భార
 తవీరునిమస్తకము భిన్నము చేయబడెను.
 ఏభగవానుని ప్రీత్యర్థముగ నా బాబుఁడు
 తనప్రాణమును ఆనందముతో నుత్సర్గము
 చేసెనో యాపరమ మంగళస్వరూపునితో
 నాతని యాత్మ ఐక్యమాయెను.

అహా ! హాకికతుని ఈశ్వర విశ్వాసము!
 ధర్మనిష్ఠయనిన నిట్టిదే గదా ! మనదేశ
 మున నెందఱు హాకికతుని రీతి “ధర్మత్యాగ
 మునకంటె మరణమే శ్రేయమని” చెప్పఁగ
 ల్గుదురు ? కేవలము చెప్పుటకే కాదు.
 తాము సత్యమని నమ్మిన ధర్మముల ననుష్ఠిం

ఁ గల్గుదురు? చల్లని బ్రతిషు పరిపాలన
మున భారతీయులందఱికిని తమ తమ స్వధ
ర్మముల ననుసరించుటకు స్వేచ్ఛ కలదు
గదా? ఎందఱు తాము సత్యముని నమ్మెడు
సిద్ధాంతముల ప్రకారము తమ జీవన యా
త్రం గడపుచున్నారు? మన దేశమునం
దలి జనులలో నమ్మకమునకును ఆచరణము
నకును చాల వ్యత్యాసము కన్పడుటలేదా?
మన మెప్పుడు హాకికతునివలె మనయొక్క
సత్యనిష్ఠచేతను ధర్మాచరణముచేతను ఈ
శ్వర భక్తి పారవశ్యముచేతను మన భార
తవర్షమునకు గౌరవమును, మన యార్య
జాతికి ప్రఖ్యాతియును, మన యుపనిషత్తు
తమునకు నూతన తేజస్సును తేగల్గుదుమో
అపుడే మనము జన్మసాఫల్యత నొందు

దుము. కేవలము శుష్క-వచనములతోఁ
బ్రయోజనముండదు గదా !

శ్లో॥ శ్రేయాన్ స్వధర్మో విగుణః
పరధర్మో త్స్వనుష్ఠితాత్ ।
స్వధర్మే నిధనం శ్రేయః
పరధర్మో భయావహః ॥

గీత

అ పూ ర్వ స హ న ము అ కుం రి త భ క్తి.

భాయితదుసింగుని సచ్చారిత్రము.

భారతవర్షమున మహమ్మదీయ పరిపాల
నము క్షీణదశలోనున్నపుడు అన్యదేశీ
యులు మనదేశమును జొచ్చి ఆక్రమణము
జేసికొనుటకు ప్రయత్నములు జేయుచుం
డిరి. ఆకాలమునందే పంజాబునందు శీఖు
లును, మధ్యదేశమునందు జాట్ వంశీయు
లును, దక్షిణమున మహారాష్ట్రీలును
మిగుల పరాక్రమముతో విజృంభించిరి. ఇంక
వై దేశికులన్ననో తమశక్తి సామర్థ్యములచేత
పరిపూర్ణముగ మొగల్ సామ్రాజ్యము
గడగడలాడునటుల చేయఁగల్గిరి. ఈతరుణ

మును కనిపెట్టి జాట్ నంశీయులు తమ
రాజుల యధీనముననుండియు, మహారా
ష్ట్రులు తమ దుర్గమపర్వత స్థానములనుం
డియు మొగలాయి రాజ్యమును లురతనము
చేయుటకు పొరంభించి వీలయినంతమట్టుకు
మొగలుల గర్వమును చూర్ణముచేయుటకు
వెనుదీయురైరి. కాని శీఖులకు మాత్రము
సైన్యముగాని, సర్దారులుగాని, దుర్గములు
గాని యుండినవికావు. కావున వారుమాత్ర
ము మహమ్మదీయులపై దాడివెడలుటకు
సాహసించలేదు. మొగలాయి చక్రవర్తి
అజీయులగు మహారాష్ట్రపీఠులను, జాటు
లను నణచుటకు శక్తిలేక కేవలము శాంత
శివ దమాది గుఱో పేతులును, నిస్సహాయు
లునగు శీఖులపై దుండగములు చేయనా
రంభించెను; మరియు శీఖుజాతిని సమూల

భాయితరుసింగుని సచ్చారిత్రము ౬౫

ముగ నుత్పాటనముఁ జేయుటకు కృతసంక
ల్పుడయ్యెను.

బాందాయొక్క- అనుచరవర్గమునకును
గురుగోవిందుని శిష్య సమూహమునకును
మైత్రీలేక వారలలో పరస్పర కలహములు
తటస్థించుచుండెను. ప్రప్రథమమున కొంత
కాలము బాందా మొగలులతోబోరి కృత
కాన్యుడగుటచే మొగలాయి చక్రవర్తికి
బాందా యన్న నెంతమాత్రమును సరి
పడకుండెను. బాందా చంపబడినతరువాత
నాతని యనుచరులపై మొగల్ సామ్రా
జ్యాధిపతియొక్క- కోధాన్ని ప్రజ్వలిత
మాయెను. పందొమ్మిదివ శతాబ్దారంభ
మున లాహూరు నగరమునకు ఖాన్ జహాన్
అను నాతఁడు శాసనకర్తగా నుండెను.
వాఁడతిక్రూరుఁడును దయావిహీనుఁడునై

యుండెను. ఆతఁడు తనయధికారమునకు
 లోబడిన దేశమంతటను నేగ్రామమునగాని
 శీఖులను వాసము చేయనియ్యగూడదనియు
 ఎవరైన నా గంతుకముగ వచ్చుట తటస్థిం
 చిన యెడల వానిని తక్షణమే శాసనకర్త
 యొక్క యధీనము చేయవలసినదనియు
 గ్రామోద్యోగీయుల కందఱికిని యాజ్ఞాపత్ర
 ములను బంపుటయేగాక గ్రామ గ్రామము
 నందును నాయాజ్ఞ నే చాటిరిపించెను.
 మఱియు నెవరైన శీఖునియొక్క తలను
 దెచ్చినయెడల బహుమాన మియ్యఁబడునని
 యుఁ దెలియఁజేసెను. ఆతఁడు శీఖులమేలు
 గోరి ఎవరయిన నుపకారము చేయు వా
 రుండిన యెడల వారిని గూర్చి తెలిసికొను
 నిమిత్తమై గూఢచారులను సయితము
 నియమించెను. ఈవిధముగ గోవిందసింగుని

భాయితరుసింగుని సచ్చారిత్రము ౬౭

శిష్యుకోటిని ధ్వంసము చేయు మార్గములు పరిష్కరింపఁబడినవి. దీనికి ఫలితముగ తరళ మతులగు ననేక శిఖ్ వంశీయులు అల్పవిశ్వాసులగుటచే శీఖ్ ధర్మమును త్యజించి ఇస్లాం ధర్మమును స్వీకరించిరి. సాహసవంతులగు వారు దేశమునుండి బహిర్గతులయి వనము లంజొచ్చిరి ; మఱియు వారలలో ననేకులు స్వధర్మరక్షణార్థమై తమ ప్రాణములను బలిగనర్పించిరి. తేజోపూరితులును, విశ్వాసము గలవారునగు నేశీఖులు వనములంజొచ్చిరో వారందఱును ఒక్కటిగఁగూడి నొక సైన్యమును తయారు చేసిరి. వీరికే “పాన” యని పేరు. ఈ యసహాయులును, నిరాశ్రయులునగు సైనికులు భోజనసామగ్రిలేక మిక్కిలి కష్టపడుచుండిరి. కావున తక్కిన శీఖులు వారి కప్పుడప్పుడు సహాయము చేయుటఁ

గలదు. ఈ “పాస్థ” దళమే గురుపదమున కుత్తరాధికారి యగుననియు వారనుకొనుచుండిరి. కాబట్టి శీఖ్ జాతీయు లందఱును వారిని సన్మానించుచుండిరి.

‘భాయి తరుసింగు’ అనునాతఁడు విధవ యగు తల్లితోడను అవివాహితయగు తన సోదరితోడను పంజాబుదేశమున నొక చిన్న గ్రామమున వాసము చేయుచుండెను. శీఖుల క్షత్రీయాపత్నమయనుగు నాదినములలో తరుసింగు ప్రాయ మిరువది యైదువత్సరములు మాత్రమే. అతఁడు వ్యవసాయము చేసికొనుచుదానివల్ల లభించు కొలది యాదాయమునే తనకు చాలక పోయినను పరసేవార్ధమువినియోగపఱచుచుండెను. వానితల్లియు సోదరీమణియు నాగ్రామమునందలి ఒక సంపన్నుని గృహమున వడ్లుదంచి, జీవనము

భాయి తరుసింగుని పుచ్చారిత్రము ౬౯

నతికష్టముతో గడపుకొనుచుండిరి. కాని
యీవిధముగ సాంసారికావస్థ హీనముగ
నుండిన మాత్రమున వారికి లోపమేమి?
వారి హృదయములును, మనస్సులును కేవ
లమైశ్వరిక ధనముచేతను, సంపదతోడను
పూర్ణముగ నుండెను. శీఘ్ర గురువుల యుప
దేశములనుగాని లేక మఱియే ధర్మ గ్రంథ
ములనుగాని జదువని దినము వారి కొక్క
టియైన నుండెడిది గాదు. తరుసింగుని
హృదయము మిగుల పవిత్రతా ద్యోతక
మగు దీప్తితోడ పూర్ణము. అతని
యొక్క చరిత్ర యన్ననో కళంకరహిత
ము. అతనికి ధర్మమునందు గభీర విశ్వా
సముండి యుండుటచే ప్రజలయొక్క దౌ
ర్జన్యమును, భూలోక సంపదలను, అపద
లను లక్ష్యపెట్టు వాడు కాదు. తరుసింగు

“పాన్థ” దళమునకు ధాన్యము నిచ్చి సహాయము చేయుచున్నాడని లాహూరునందలి శాసనకర్తకు తెలిసినంత మాత్రమున వానిని బంధించి తెచ్చుటకయి కొందఱు సర్దారులు పంపబడిరి. ఆసర్దారులు తరుసింగుని గృహముప్రవేశించగనే నాతఁడు తనంతటనే వచ్చి సర్దారుల వశమాయెను. అతనిని సర్దారులు బంధించి తీసికొనిపోవుచుండ మార్గమధ్యమున కొందఱు శీఖులు తరుసింగును రక్షింపయత్నించిరి. కాని అందున కాతఁడొప్పుకొనక వారితో నీవిధముగఁ బ్రత్యేకము. “ఒకవేళ మీరు నన్ను యీసర్దారుల వశమునుండి విడిపించగల్గినను, వారి వెంట నిశ్చయముగా రానున్న అసంఖ్యాకులగు ముసల్మాను సైనికులనుండి మీరు నన్నెటులఁ గాపాడగల్గుదురు! వారు ఈగా)

మము మీదికివచ్చిన మీకందఱికిని ముప్పు
 వాటిల్లును. భాతృలారా! గృహములకు
 మఱిలిపొందు. నన్ను విడిపించుటవలనఁ
 బ్రయోజనములేదు! నేను నిర్దోషినిగుటచే
 శాసనకర్తయే నన్ను విడిచిపెట్టునని యా
 సఁగొనియెద. ఒకవేళ నాకు విముక్తికలుఁ
 గకపోయినను అసాంఖ్యకులగు మీకిందఱి
 కిని నాశనముఁగలుఁగఁజేసి నేను బ్రతుకఁగో
 రను. నేనీభూలోకమున చిరకాలముండుట
 కు రాలేదు. ఋషులు, మునులు, మహాపురు
 షులందఱును ఈనశ్వరదేహంబు వదలియే
 పోయిరి. నేనును ఒకదినమున దీనిని త్యాగ
 ముచేసెదను. మన గురువులు ధర్మ ప్రచార
 మునిమిత్రమయి యెంతక్లేశమును సహిం
 చి యుండలేదు? ఘాతకులచే వారిబిడ్డలు
 చంపఁబడుటనుసహా వారు చూడవలసి

వచ్చెనుగదా. వారియొక్క యపూర్వదృష్టాంతములనైనఁ జూచి మనము గాఢవిశ్వాసముగల భక్తులవలె కార్యక్రమమునకు దొడంగనిచో సంతకన్న యత్యంత పరితాపకర విషయము మఱియొకటి యుండదు.”

ఆహా! భక్తులన్న నిట్టివారేగదా! నైరాగ్యమనీన కేవలము విషయ వాంఛలందాసగొనక యుండుటయేగాక, సమయము తటస్థించినపుడు ధర్మవీరుడగు తరుసింగునివలె ధైర్యమును వహించి, ఈశ్వరుని మంగళవిధానమును గుర్రెఱిగి, గాఢతరనుగు విశ్వాసముతో నాపదలకు గుందక, కష్టములకు జంకక, ప్రాణత్యాగమునకైనను సిద్ధపడియుండుటయే గదా! ఓ భారతవర్షమా! నీయనన్య వైరాగ్య శీలురగు పుత్రులే ముయిరి!

భాయి తరుసింగుని సచ్చారిత్రము ౭౩

పైకనిన రీతిని తరుసింగుని యుత్సాహ-
 పూరితమును, భక్తివైరాగ్యోద్రేకములగు
 యుద్దేశములను విని సమానగతులయిన
 శీఖులందఱును భాయి తరుసింగును ఆశీర్వా
 దింప ఈశ్వరునివేడి, యామహాభక్తుని
 యుపదేశములను శిరోధార్యముగఁ జేసి తమ
 తమ గృహములకుఁ జనిరి. తరుసింగును
 లాహోరు నగరమునందలి చెఱసాలలో
 నుంచి మఱుసటి దినము ప్రాతఃకాలమున
 రాజదర్బారునకుఁ దీసికొని పోయినప్పుడు,
 రాజగృహమును ప్రవేశించి నంతమాత్ర
 మున తరుసింగు “శ్రీవాగురు జీకిఖాలా,
 శ్రీవాగురు జీకిఫతే” అనగా పరమేశ్వరునికి
 జయమగుగాక యని యర్థమిచ్చునటుల
 గంభీరనాదము చేసెను. ఆనాదమును విని,
 దర్బారు గృహము కంపమెత్త శాసనకర్త.

గోపకమాయిత లోచనుడయి తరుసింగు
 వంక దృష్టినిగిడించి యేమోచెప్పబోవు
 చుండ, నాతఁడు శాసనకర్తను మార్గఁడ
 నియ్యక “నేను నీకేమి కీపచేసినందుకై, ఈ
 యవస్థసంభవించినది? నేను దరిద్రుడను;
 వ్యవసాయము చేసికొని బ్రతుకుచున్నా
 డను; ‘నియమిత రూపముగ దొరతనము
 వారికి పన్నులు చెల్లించుచున్నాడను. మఱి
 యే స్వల్పమైన మిగిలినచో దానితో దాన
 ధర్మములు చేయుచుందును. నావిషయమై
 దార్జన్యమునుచేసి పాపమున కొడికట్టుకొన
 వలదు. ఏరాజు అన్యాయ కార్యములందు
 ప్రవృత్తుడగునో వాఁడు నరకమును పొందు
 నని సర్వధర్మములు నుద్ఘోషించుచున్నవి”
 యనెను. తరుసింగునియొక్క యీ వాక్య
 ములు వినిన శాసనకర్త మండిపడి వాని

భాయితరుసింగుని సచ్చారిత్రము ౭౫

దేహమును శూలములతో పొడిచి బాధించునట్లాజ్ఞా పించెను. తరుసింగుని దేహమంతయు క్షీతవిక్షీతమై సర్వాంగములును రుధిరధారలతో స్థావితమగుచుండెను. అప్పటికిని ఆతని ముఖమునుండి బాధను సూచించువాక్యములు బయలువెడలనే లేదు; ఆతని ముఖమండలమే మాత్రమును వాడక అపుడే పుష్పించిన కమలమువలె ప్రకాశించుచుండెను. అతడు క్రమాగతముగ నా యేకమాత్రుఁడును, నిత్యనిరంజనుఁడును, ఆకాలపురుషుఁడునగు పరమేశ్వరుని నామోచ్చారణమే చేయుచుండెను. రెండుఘంటల కాల మీ విధముగ నసహనీయమగు బాధకు లోబడిచిన తరువాత ఘాతకులు విసికి, శక్తి లేక తరుసింగును మఱల కారాగారమున నుంచిరి. మఱుదినము ప్రాతఃకాల

మున నాతఁడు మఱల రాజదర్బారునకు తీసి
 కొనిపోఁబడెను. ఇంతలోపల తరుసింగుని
 యపూర్వమగు నీబాధనిర్భహణ శక్తిని
 గూర్చి విని యాశ్చర్యాన్వితుఁడయ్యెను.
 ఇటువంటి మానవుని ముసల్తాను ధర్మ
 మునజేర్చిన, నాతఁడు మహమ్మదీయులలో
 నగ్రగణ్యుఁడు కాగలడనితలఁచెను. కావున
 సీతనినిఁకబాధలు పెట్టుటమాని ప్రలోభన
 ములచే వశపఱచుకొనయత్నించెను. అతఁడు
 తరుసింగుతో “నీవు ఇస్లాంమతమును అవ
 లంబించితివేని నీకేవిధమయిన బాధలు కలు
 గనేరవు” అని నమ్మకము కలుగునటుల
 చెప్పెను. కాని తరుసింగమాటల నెంత
 మాత్రమును లక్ష్యపెట్టలేదు. “నేను
 విశ్వాసఘాతకుఁడనయి ప్రాణమును కాపా
 డుకొందునా? అట్లెప్పుడును పాసగనేరదు.

నాతలనైన నిచ్చి నాయొక్క వేణ్ణియును
 ధర్మమును కాపాడికొందు” ననెను. మఱల
 శాసనకర్త “చూచితివా! నీమతము నీకెం
 తబాధను కలుగజేయుచున్నదో? సుఖ
 మును కలుగజేయుటలేదు గదా, మీదు
 మిక్కిలి నిన్ను దార్శిద్యమునందుంచి నా
 నావిధములగు క్లేశముల చింతల పాలుజేసి
 నిన్నెంత యోడించుచున్నది. నీవు ముస
 ల్తానుడవగుదువేని యెంత యో సుఖము
 ననుభవించువు. మఱియు లోకమున ధని
 కుండవనియు, గౌరవనీయుండవనియు గణ్యా
 తను గాంతువు. నేను నీకియ్యనున్న ధనము
 నీవు యశావనకాలమున సుఖము నను
 భవించుటకే గాక వృద్ధాప్యమున సుఖజీవ
 నము సల్పుటకును సహాయకారియగును”
 అనెను. అందునకెంత మాత్రమును తరు

సింగు ఒప్పుకొనక “నేనెప్పుడును స్వధర్మ
 త్యాగియై తురుష్కుడనుగాన” ని బదులు
 చెప్పెను. ఈస్వధర్మ పరాయణత్వమును
 జూచి శాసనకర్త మిక్కిలి కుపితుడయి
 తరుసింగుని కాళ్లుచేతులను బాగుగా నెక
 బండి చక్రమునకు తాళితో విరియఁగట్టి
 ఘాతకులచే చక్రమును త్రిప్పించెను. తరు
 సింగుని దేహమాకూర కృత్యమువలన
 నిశ్చేష్టిత మయినను ఆతడుమాత్రమొక్క
 దీర్ఘ నిశ్వాసమును గాని ఒక్కకన్నీటిబిందు
 వును గాని వదలినవాఁడు కాకపోయెను.
 అంతియేగాక ఆతనియొక్క శారీర బాధచే
 త నాతని ధర్మోత్సాహము ద్విగుణమగుచు
 వచ్చెను. ఆతనియొక్క యపూర్వసహన
 మును, నిరుపచూనమగు ధర్మవిశ్వాసమును
 జూచిన ఘాతకులును శాసనకర్తయును

భాయి తరుసింగుని సచ్చారిత్రము ౭౯

విస్తయాపుతులైరి. ఎననియొక్క బలము
 క్షేత్రమున కోర్వగలిగెనో ఆరహస్యము శాస
 నకర్తకు తెలియలేదు. ఎవరికొకకు తరు
 సింగు యింతబాధ ననుభవించుచుండియు.
 చలింపక యుండెను? ఇంతటి కష్టసమయ
 మున సహితము నవబలమును సమకూర్చి.
 యానందమును సమకూర్చిన ఘనుడెవ్వడు?
 ఆతడే సర్వశక్తుడైన పరమేశ్వరుడు. ఎవ
 డు మనహృదయసీమలయందు ప్రకాశించి
 టచే మనము ఆనందసముద్రమున నోలలా
 డగల్గుదుమో, ఏవాడు మనలను స్పృశించి
 నంత మాత్రమున మనకు దేవత్వలాభము.
 కల్గునో మఱియు మితిలేని శక్తివంతు లగుదు
 మో, యాపరమపురుషుని సాంగత్య విశేష
 ముననే భాయి తరుసింగు అన్ని బాధలను భ

రించి నిశ్చలుడై యుండఁగల్గెను. ఆమహామ
 హుని కృపచేతనే తరుసింగు ఇహలోక కష్ట
 ములను సరకుగొనక పారతాకిక సంపదకై
 యెదురుచూడఁగల్గెను. వానిని చక్రమునుం
 డి దింపిన తరువాత మఱలయొకతూరి శాసన
 కర్త తరుసింగును సమీపించి “శీఖ్ధర్మ
 మును-వదలుము. ముసల్తానుడవు. కమ్మ.
 లేనిచో నీయొక్క వేణి కత్తిరించి వేయఁ
 బడు” నని జెప్ప, నాశూరాగ్రేసరుఁడు “అ
 టులనేకానిండు. కాని నాయొక్క మస్తక
 మును వేణినికూడ నెక్కపర్యాయము
 తీసికొనుఁడ”ని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. అటు
 పిమ్మట మఱియొక్కతూరి వానిని బాధపె
 ట్టిరి. కాని యాభక్తవీరుని ముఖకమల
 మేమాత్రమును వాడక కన్నీటి బిందు
 వొక్కటైనను బయలునెడలక పూర్వమే

యాసాధు పురుషుని యపూర్వావస్థను
జూచిన శాసనకర్తయును, తక్కిన ముసల్తా
నులును భయకంపిత మానసులై తరుసి
గుని చక్రముననిడి మఱల నొక పర్యాయ
ము దింపి మరణావస్థలోనుండు యాభక్తుని
శీఘ్రులవృత్తముజేసి అచ్చటనుండు పళాయ
నులయిరి. తరుసింగును చేరువనున్న నొక
ధర్మశాలకు తీసికొనివెళ్లి శీఘ్రులు సేవా
శిశ్రూషలను సల్పిరి. అచ్చటనే కొన్ని
దినములు చావు బ్రతుకుల మధ్యనుండి
భాయి:తరుసింగు అమరధామమున కేగెను.

మృత్యువును జయించుట.

సు బేగ్ సింగుని జీవన చారిత్రము.

లాహూరు నగరవాసియగు ఖాయ్ సు బేగ్ సిద్దిక్ జాట్ వంశీయుడు. వాని పూర్వ పురుషులు పలుకుఁ బడితనము గలవారును రాజకీయోద్యోగము లందుండి జీవనము గడపువారునై యుండిరి. అతఁడు లాహూరు శాసనకర్తయొక్క పరిషద్వర్గములో చేరినవాఁడగుటచే నాతఁడు పనే యనెడి గ్రామమునుండి కుడిఖానా యను గ్రామమునకు శాసనకర్తగా బదలాయింపబడెను. అతఁడు పారశీభాషను చక్కఁగా నేర్చి యుండుటయే గాక తన స్వశక్తిచే గురు

సు బేగ్ సింగుని జీవన చారిత్రము ౨౩

ముఖభాషను సహితము నేర్చుకొనెను. ఈ రెండుభాషలయందును నాతనికి ప్రవీణత యుండినందున అది యెంతయో నాతనికి సహాయపడినది. శీఘ్రమత విషయమై యెప్పుడయినను వాగ్వివాదములు తటస్థించిన యెడల ముసల్తాన్ యుద్యోగీయులు ఆవిషయమై యాతనితో పరామర్శ జేయుచుండురు. అప్పటి ఢిల్లీ సార్వభౌముడగు మహమ్మదుషహా శీఘ్రధర్మమునందు తనకుఁగల సానుభూతిని తెలియఁజేసి ఖాయ్ సు బేగ్ సింగును మిక్కిలి గౌరవించుచు అతనియొక్క స్థితిని బాగుపఱచెను. సు బేగ్ సింగునకు సబ్జాసింగు యనెడి పుత్రుఁడు గలఁడు. అతఁడు తన కుమారునికి పారశీ భాషయందున్నత విద్య నిప్పించుటయేగాక గురుముఖభాషలో సహితము అతనికి ప్రవేశము

గలుగునటులచేసెను. సబ్బా సింగుయొక్క
విద్య పూర్తియగు కాలమున నాతనికి పదు
నెనిమిది వత్సరముల వయస్సు. ఆసమయ
మున నే ఒకదినమున నాతనికిని అతని యువా
ధ్యాయునికిని మతసంబంధమయిన చర్చజరి
గెను. ఆకాలమున హిందువులకును మహ
మ్మదీయులకును మిక్కిలి శత్రుత్వ మగుటచే
ప్రతిహిందువు ప్రతిమహమ్మదీయుని తన శ
త్రువుగా భావించుకొనుచుండెను. మఱియు
ప్రతిముసల్మానుడును ప్రతిహిందువుపై ద్వే
షమును వహించి అదేతీరుగ పగసాధింప
యత్నించుచుండెను.

దీనికి పూర్వశతాబ్దమునందు ఔరంగ
జేబును, అతని యుత్తరాధికారులును హిం
దువులపై మిక్కిలి దౌర్జన్యములను నెరపిరి.
శీఖులును ముస్లిమానులను నానావిధముల

సు బేగ్ సింగుని జీవన చారిత్రము ౮౫

బాధలు పెట్టిరి. ఈ కాలమున మొగల్ సామ్రాజ్యాధిపతి మిక్కిలి దుర్బలుడయి నందున దాదాపు అన్ని ప్రదేశములందును సామర్థ్యముగలవారును దుర్మార్గులును దొర తనమువారి కెదురు దిరుగ నారంభించిరి. కావున నిట్టియుల్లరి సమయమున మతసంబంధమున చర్చలు జరుగుట స్వాభావిక మే. జౌర్ఖాగ్యవశమున గురువునకును శిష్యునికిని ఒండొరులపై కొంత యసద్భావము జనించినందున ఉపాధ్యాయుడు క్రోధపరవశుడై అచ్చటి శాసనకర్త కాసంగ తిని తెలియజేసెను. అందువలన సు బేగ్ సింగును అతని పుత్రుడు సబ్జాసింగును బంధింపఁబడి విచారణ నిమిత్తము రాజదర్బారునకు తీసికొని రాఁబడినపుడు వారు ఇస్లాం ధర్మమును స్వీకరింతురేని వదలి పెట్టఁబడు

దురని తెలియఁజేసిరి. ఆమాటలను వినిన సుబేష్ సింగు “మీ యొక్కదండము ధన్యమగుఁ గాక ! ఈసమయమును ధన్యమగును గాక ! మీయొక్క చక్రయంత్రమును ధన్యమే యగును. మఱియు ధర్మము నిమిత్తమై క్షయముగాబోవు ఈ నాశరీరము సహితము ధన్యతఁగాంచును. ముసల్మానులమైన యెడల మేము మృత్యుముఖమునుండి తప్పించుకొనఁగల్గినచో అదియు కొంతనఱకు మంచిదియే. కాని ముసల్మానుల మునునను ఒకదినమున మృత్యువు వాతఁ బడవలసియో యున్నారము. కావున మేము ప్రాణ సంగక్షణార్థమై ధర్మమును త్యజించుట యెందుకు?” అనెను. మతము కొఱకయి ప్రాణములను విడిచిన బహుసంఖ్యాకులగు శీఖులను శాసనకర్త చూచియుండెను. కాని సుబేష్

సు బేగ్ సింగుని జీవన చారిత్రము ౮౭

సింగుని వలె ముసల్మాను ధర్మమునందలి
యభిజ్ఞత గలవా రెవరును ఇస్లాంధర్మము
నింతవఱకు దూషించియుండుటను నెరుఁ
గఁడు. కావున శాసనకర్త దిగ్భ్రమఁజెందిన
వాఁడాయెను. అతఁ డిన్ని దినములును కేవ
లము పామరులును ఇస్లాంధర్మమునం దనభి
జ్ఞులుమాత్రమే వాని మతమును దూషించు
చుండిరని తలఁచెనుగాని సు బేగ్ సింగువంటి
పండితుఁడు మహమ్మదీయ మతమును దూరు
నని యెన్నఁడను కొనలేదు. కావున శీఖ్
జాతినంతయును సమూలముగా నాశనముఁ
జేయ శాసనకర్త సంకల్పించు కొనెను.
అతఁడు తక్షణమే ఘాతుకులను విలిపించి
సు బేగ్ సింగు, సబ్జాసింగులను చక్రయంత్ర
ములపై నెక్కించి మితిలేని బాధలను పె
ట్టుమని యాజ్ఞాపించెను. నా రిద్దరన్ననో

“అకాల; లికాల” అని అకాల పురుషుఁ
 డగు షరమేశ్వరుని నామము నుచ్చరింపసా
 గిరి. ఇట్లు ఒక ఘంట కాలము బాధపెట్టఁ
 బడినతరువాత కొంతకాలము విశ్రాంతి
 గుఱయ్యఁబడినది. మఱల వారిననేక ప్రణోభ
 ములచే లొంగించుకొనఁజూచిరిగాని వారికి
 ధర్మమునందలి విశ్వాస మేమాత్రమును
 తగ్గలేదు. అంతట శాసనకర్త సబ్బాసింగును
 పిలిచి “బాలుఁడా, నీతండ్రి ముసలివాఁడు.
 అతడు సమస్తభోగములను అనుభవించిన
 వాఁడు కాన నాతని కీజీవితమునందలి యాస
 లేక చనిపోఁగలడు. నీవన్ననో యల్పవయ
 స్కుఁడవు; నీవింకను ప్రాపంచిక సుఖముల
 నేవియు రుచిఁగొనలేదు; నీవెందు కీవిధముగ
 మృత్యువును ఆలింగనము చేసికొనుచున్నా
 వు? నీవు ముసల్తానుఁడవగుదువేని రక్షింపఁ

సు బేగ్ సింగుని శీవన చారిత్రము ౮౯

బడుదువు. మఱియు సర్వవిధములగు సుఖ
ముల ననుభవింపఁగలుగుదువ' నెను. సబ్బా
సింగందునకు 'నేను ధర్మత్యాగమును చేయ
ను, అని గంభీరముగా నుత్తరమిచ్చెను. ఈ
మాటలను వినిన శాసనకర్త ఆబాలుని మెక
స్తంభమునకు కట్టి గుఱ్ఱపుకొర డాతోకొట్టు
నట్లును, మఱియు నెఱ్ఱని ఇనుపకీడ్డిలతో
నాతని దేహమున వాతలువేయునట్లును
నాజ్ఞాపించెను. తక్షణమే యావిధముగ శాస
నకర్తలయొక్క యాజ్ఞ పరిపాలింపఁబడె
ను. అప్పుడాబాలుడు బాధలకు తాళజూ
లక భయకంపితుడై 'నన్ను వదలిపెట్టుడు!
నన్ను వదలిపెట్టుడు! నేను ముసల్మానుడ
నయ్యెద' నని కేకలువేయసాగెను. శాసన
కర్త యాబాలకుని మొఱలకై యానం
దించి సు బేగ్ సింగును బిలిపించి యాతని

పుత్రునియొక్క మతపరివర్తనవార్త నాతనికిఁ దెల్పెను. ధర్మజ్యోతితో దేదీప్యమాన మగుచుండెడి తన తండ్రియొక్క ముఖమండలమును జూచినంత మాత్రమున సబ్బాసింగునకు మృత్యుభయము లేకపోయెను. అప్పుడు సుబేగ్ సింగు ‘పుత్రుడా! ఎవరికిసీ నీదేహము శాశ్వతము కాదు. నీవు మృత్యుభయముచే భీతుఁడవు గాకుము. ఏలయన మనయొక్క యాత్మ చిర (యమర) జీవనము గలది. ఎవరు దేహమున కంటె ధర్మమే యమూల్యమని తలఁతురో వారే యమర జీవులగుదురు. ప్రహ్లాద, మణిసింగు, హరిశ్చంద్ర మొదలుగాగల భక్తులెట్టి స్వార్థత్యాగమును మతముకొఱకై చూపిరో తలఁచుకొనుము. వారియొక్క యాత్మోత్సర్గమెట్టిది? ధర్మమే వారిని

సు బేగ్ సింగుని జీవన చారిత్రము ౯౧

ఇహలోకమున సంతానపాత్రులుగఁ జేసి
పరలోకమున సద్గతిప్రధానము చేసినది.”
అని తన కుమారుని ధర్మ విశ్వాసము నిను
మడింపఁజేసెను. మొట్టమొదట సు బేగ్ సిం
గుని మాటను శాసనకర్త రహస్యముగ
నాలకించుచుండెను గాని యెపుడామాటలు
సజ్జాసింగుని హృదయమలో నాటి యేతనికి
మఱల ధర్మ విశ్వాసము కుదురుననెడి భయ
ముగ్గలెనో యపుడు వానిని తండ్రితో మా
టాడకుండునటుల నివారించెను. సు బేగ్
సింగు సజ్జాసింగును వదలిన తరువాత నాతఁ
డు శాసనకర్తతో “నేను బుద్ధిహీనుడను.
నీమాటలచే మోసపోతిని. నా ప్రాణము
ను తీసికొనుము. నేను దృఢముగా ధర్మ
మునే అవలంబింతు ” ననెను. ఆమాటలకు
అలిగిన శాసనకర్త మఱల నొకతూరి సజ్జా

నాకర్షించఁగల్గును. అట్టివారి సాంగత్యవిశేషముచేతనే సామాన్యమానవులు ఈశ్వరునివంకకు తమ దృష్టినిఁ ద్రిప్పుఁగలుగుదురు. అట్టివారి చరితములనే మనమీ చిన్నిగ్రంథమున జదువఁగల్గితిమి. వారి జీవితములందలి విశేషత్వమేమి? వారు అసహసీయమగు బాధలనొందియు కఱకుతురకల మొకకు తనమున కించుక యయినను వెఱువక సంతోష పూర్వకముగ మృత్యువు నాలింగనమును జేసికొనునంతటి శక్తి వారి కెఱుల లభించినది? వారికింగల ప్రబల ధర్మవిశ్వాసమునకు మూలమేది? అనెడి ప్రశ్నలు ప్రతి యాలోచనపరునికిని స్ఫురించకనూనవు. ప్రతి మనుజుఁడును తన జీవితమునందొకప్పుడయినను ధర్మజ్యోతిని దర్శించి ఈశ్వరవాణి నాలకించి ఆత్మనందము నిం

10239

